

ANDRÉ HORJUS

‘Het is eigenlijk van de gekke’, zegt de 73-jarige Foeke Boersma. „Sindsdien zijn we aan huis gekluisterd, want we kunnen haar niet alleen laten. Een weekendje weg of een weekje vakantie is dus niet meer mogelijk.”

Tot september wisten hij en zijn vrouw Fetty, die niet bij het interview aanwezig is, de boot altijd af te houden, maar dit keer hadden ze naar eigen zeggen niet echt een keus.

Annelies legt zelf uit wat er zoal met haar aan de hand is. „Aan de buitenkant zie je het niet, maar je kunt me sociaal, emotioneel vergelijken met een kind van elf. Ik heb een IQ van 74, borderlineachtige trekken en word regelmatig geplaagd door depressieve gedachten.”

Ze is geïndiceerd voor zorgpakket VG 7 wat neerkomt op zeer intensieve begeleiding en verzorging voor mensen met een verstandelijke handicap en gedragsproblemen. Ze heeft structuur nodig, duidelijke regels en begeleiders die haar stimuleren om iets te ondernemen, vertelt haar vader, want er zijn veel dingen die ze goed kan zoals autorijden, eten koken, cake bakken of een was draaien.

„Het is eigenlijk een zelfstandige dame. Als ze zich goed voelt kan ze zich ook prima redden, maar er zijn ook momenten dat ze zich niet goed voelt, onbereikbaar is voor ons en niet tot actie komt. Dat is een golfbeweging.”

Sinds haar 16de woont Annelies in zorginstellingen. Meestal boden ze een vorm van begeleid wonen, maar nu is er geen plek meer voor haar, concludeert haar vader, tevens mentor. Al twee jaar is hij op zoek. Met een tweede mentor die hem sinds half december ondersteunt, benaderde hij tientallen instellingen.

Steeds weer kregen ze nul op het rekest. „Annelies staat op verschillende wachtlijsten, maar er is weinig doorstroming. Daardoor dreigt ze tussen de wal en het schip te raken. Van het Zorgkantoor dat een passende plek zou moeten regelen, horen we niets.”

Het laatst verbleef Annelies in een kortverblijfshuis van de J.P. van den Bentstichting in Ureterp, van 8 november 2021 tot 1 september 2022. Daarvoor had ze zeven jaar min of meer zelfstandig gewoond in een appartement op het Tellepark in Heerenveen, dat eigendom is van dezelfde stichting. Eens in de twee weken ging ze een weekend naar huis.

„Daar konden ze de intensieve zorg die hoort bij haar indicatie, zorgpakket 7, niet langer leveren. De eerste vijf jaar ging het goed. Toen had ze sterke begeleiders, stelt haar vader, maar die vertrokken en maakten plaats voor begeleiders die Annelies niet aankonden. Daardoor raakte ze over haar toeren wat leidde tot gedragsproblemen en uiteindelijk zelfs tot brandstichting in september 2021.”

Annelies werd overgeplaatst naar de crisisopvang van Boeijen in Assen, waar ze twee keer drie weken verbleef om vervolgens op 1 november 2021 te verhuizen

Annelies Boersma ontspant in de tuin van haar ouders: „Eigenlijk kunnen mijn ouders het niet meer aan, maar ze doen het toch.” FOTO JILMER POSTMA

Annelies woont weer noodgedwongen thuis bij bejaarde ouders

‘Hoe groter de wensenlijst, hoe lastiger het wordt’

Woordvoerder Rob Propsma van Zorgkantoor Friesland zegt vanwege de privacy niet op het specifieke geval van het gezin Boersma in te kunnen gaan, maar hij laat wel weten dat het steeds lastiger wordt om mensen met een zware VG 7-indicatie te plaatsen. „De situatie is nijpend. Zorgkantoor Friesland heeft nu tientallen dossiers in deze categorie waarbij mensen zo snel mogelijk aan een plekje geholpen moeten worden, maar toch kan de wachttijd al snel oplopen tot twee, drie maanden of meer.”

De doelgroep wordt steeds groter, terwijl het zorgaanbod – in dit geval gaat het om complexe zorg – gelijk blijft of juist afneemt. Dat heeft onder meer te maken met het groeiende personeelstekort en (loon)kostenstijgingen. „Hoe groter de wensenlijst van de ouders is”, stelt Propsma, „hoe lastiger het wordt om iemand te plaatsen. Hoe flexibeler je bent, hoe sneller het gaat.”

Naast het personeelstekort, zijn, aldus Propsma, ook de bouwkosten bij uitbreidingen of nieuwbouw ontzettend gestegen en werken gemeenten niet altijd mee om bestemmingsplannen te wijzigen ten bate van de uitbreiding van zorgaanbod.

Sien is een belangenvereniging voor ouders en anderen in het netwerk rondom mensen met een verstandelijke beperking. „De vrees is”, zegt bureauhoofd Nicoline Versluys, „dat de wat intensievere zorg steeds meer in de knel komt.” Vooral in kleinere settings zijn kennis en faciliteiten volgens haar vaak niet of onvoldoende aanwezig. „Ook horen we vaker dan een paar jaar geleden dat ouders weer de zorg voor hun kind op zich nemen. Triest en ingewikkeld, vooral als die ouders al op leeftijd zijn.” De J.P. van den Bentstichting wil niet reageren.

De zwakbegaafde Annelies Boersma (37) woont sinds 1 september weer thuis bij haar ouders in Drachten. Zorginstellingen hebben geen geschikte plek voor haar.

naar Ureterp. Bekend was dat ze daar in principe maximaal een jaar, tot 1 november vorig jaar, kon blijven.

In augustus hoorde Annelies van een waarnemend locatiecoördinator dat ze haar appartement heel snel moest verlaten, terwijl de afspraak volgens haar vader was dat ze niet al ver voor een eventuele verhuizing geïnformeerd zou worden. „Ze raakte zodanig overstuur dat ze volgens de medewerkers niet meer te handhaven was.”

Op 31 augustus werd vader Boersma telefonisch meegedeeld dat de zorg in Ureterp per 1 september zou stoppen en dat zijn dochter eventueel drie weken gebruik kon maken van een crisisbed in Assen.

„We werden voor het blok gezet”, vertelt vader Boersma. „We kozen voor opvang thuis, want we wilden beslist niet dat ze terugkeerde naar de gesloten crisisopvang met die hoge hekken eromheen. Daar werd ze niet beter van. Er liepen enge mensen rond die bijvoorbeeld ineens hun broek lieten zakken of die agressieproblemen hadden.”

Tot een paar weken geleden, toen

de medicatie werd aangepast, had Annelies dagelijks woedeaanvallen. Haar moeder wist haar eigenlijk altijd wel met woorden tot bedaren te brengen. „Het is een sterke vrouw”, stelt Foeke Boersma. „Zij gaat dan gewoon voor Annelies staan. Vrouw tegenover vrouw. Dat werkt het beste.”

Hoewel de woedeaanvallen veel minder vaak voorkomen, blijft de zorg voor hun dochter een belasting voor de zeventigers. „Tot nu toe is het nog wel te doen, stelt de heer des huizes. Dat is volgens hem ook te danken aan de regelmatige inzet van een vrijwillig maatje, Amanda IJsselmuiden, de huisarts, een GGZ-medewerker en een activiteitenbegeleider. „Zij ontlasten ons een beetje, maar het kan zo niet jaren doorgaan. Dat houden we niet vol.”

Annelies is enorm dankbaar dat haar ouders zich tijdelijk over haar ontfermen. „Die lieverds zijn voor mij echt goud waard. Als ik hen niet had gehad was ik helemaal kapot gegaan. Dan had ik gewoon op straat gestaan. Aan de andere kant is dit natuurlijk niet de bedoeling. Eigenlijk kunnen ze het niet meer aan, maar ze doen het toch.”

